

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	Економіка
Освітня програма	Економіка підприємства
Група	6.05.051.060.18.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства в умовах економічної нестабільності»

Виконала: студентка Каріна КАНІШЕВА

Керівник: к.е.н., доцент Наталія ЛЯЛІНА

Рецензент: д.е.н., професор Юлія САМОЙЛИК

Харків – 2022 рік

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота викладена на 69 сторінках, містить 3 розділи, 3 ілюстрації, 34 таблиці, 57 використаних джерел, додатків у роботі 3 на 4 сторінках.

В роботі було досліджено теоретико-методичні основи інвестиційної привабливості підприємства та напрями підвищення її рівня. Розкрито методичні підходи щодо оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства.

Зокрема, у першому розділі детально досліджено теоретичні основи поняття «інвестиційна привабливість підприємства», виокремлено методичні підходи до оцінки її рівня на підприємстві. У другому розділі проведено ґрунтовний аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, визначено рівень ресурсного забезпечення підприємства та загалом проаналізовано його фінансовий стан та рівень інвестиційної привабливості. У третьому розділі дипломної роботи, з метою покращення інвестиційної привабливості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» запропоновано технологічний та організаційно-економічний заходи, які допоможуть підвищити рівень привабливості для інвесторів та загалом покращать фінансовий стан підприємства.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат.

Рік виконання – 2022.

Рік захисту роботи – 2022.

ANNOTATION

Thesis is presented on 69 pages, contains 3 sections, 3 illustrations, 34 tables, 57 sources used, applications in the work 3 on 4 pages.

The theoretical and methodical bases of investment attractiveness of the enterprise and directions of increase of its level were investigated in the work. Methodical approaches to assessing the level of investment attractiveness of the enterprise are revealed.

In particular, the first section examines in detail the theoretical foundations of the concept of "investment attractiveness of the enterprise", highlights the methodological approaches to assessing its level in the enterprise. The second section provides a thorough analysis of the external and internal environment, determines the level of resource provision of the enterprise and in general analyzes its financial condition and level of investment attractiveness. In the third section of the thesis, in order to improve the investment attractiveness of PJSC "ABINBEV EFES UKRAINE" proposed technological and organizational and economic measures that will help increase the level of attractiveness to investors and improve the overall financial condition of the enterprise.

Key words: investment attractiveness, investments, investment activity, investment climate.

Year of implementation – 2022.

Year of protection of work – 2022.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Сутність інвестиційної привабливості підприємства.....	8
1.2. Методичні підходи до оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» ТА РІВНЯ ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ.....	17
2.1. Аналіз впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства.....	17
2.2. Аналіз ресурсного забезпечення підприємства	24
2.3. Аналіз рівня інвестиційної привабливості підприємства	37
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ПОЛПШЕННЯ ІСНУЮЧОГО СТАНУ ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».....	43
3.1. Розробка заходів щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства.....	43
3.2. Планування діяльності підприємства з урахуванням запропонованих заходів.....	51
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	65

ВСТУП

Актуальність досліджуваної теми полягає в економічній нестабільності України, яка вимагає постійного залучення інвесторів в ринкові процеси. Залучення інвестицій безпосередньо пов'язане з інвестиційною привабливістю підприємства, адже саме її рівень є основою для прийняття рішення інвестором про вкладення коштів. Саме своєчасна та об'єктивна оцінка інвестиційної привабливості підприємства є надзвичайно важливою за умов господарювання, що склалися.

Метою дослідження є визначення теоретико-методичних основ інвестиційної привабливості підприємства та обґрунтування заходів щодо підвищення її рівня в умовах економічної нестабільності.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано такі завдання:

- дослідити теоретичні основи інвестиційної привабливості підприємства;
- визначити методичні підходи до оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства;
- здійснити аналіз діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- провести аналіз впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства;
- дослідити рівень ресурсного забезпечення підприємства;
- проаналізувати рівень інвестиційної привабливості підприємства;
- розробити заходи, щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»;
- здійснити планування діяльності підприємства, з урахуванням запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є інвестиційна привабливість підприємства та напрями її підвищення в умовах нестабільної економіки.

Предмет дослідження – інструменти та методи оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства.

Методи дослідження: індукція та дедукція, систематизація та

узагальнення попередніх досліджень, спостереження, порівняльний аналіз, економічні й графічні методи дослідження.

Інформаційна база включає в себе нормативно-правові акти, довідники, праці вітчизняних та закордонних вчених, інтернет-ресурси, аналітична та синтетична звітність підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиції та інвестиційна діяльність завжди були в центрі уваги економічної науки. Це тому що інвестиції є джерелом розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому. Інвестиційна діяльність впливає на основи економічної діяльності, соціальні перетворення та розвиток суспільства загалом [1].

В умовах загострення ринкової конкуренції, чітке розуміння поняття «інвестиційної привабливості» та оцінка цієї категорії набуває ще більшого значення.

На сьогоднішній день в економічній літературі не запропоновано єдиного підходу до визначення сутності цього поняття та його взаємозв'язків з фінансовим станом і фінансовою стійкістю підприємства. Тому, доцільним є проведення більш детального дослідження тлумачення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» [2].

Інвестиційна привабливість – загальна характеристика переваг і недоліків об'єкта інвестування, показник, який дозволяє потенційним інвесторам зробити висновки про необхідність та доцільність інвестування [3].

Так, деякі науковці визначають інвестиційну привабливість, як ефективність. Одним з таких вчених є Вологодін Е.В., який вважає, що інвестиційна привабливість – це сукупність природно-географічних, соціально-економічних, політичних та інших факторів, які формують уявлення інвестора про ефективність інвестування в об'єкти, які знаходяться в певному регіоні. Водночас Бочаров В.В. під інвестиційною привабливістю розуміє існування економічного ефекту від вкладення грошей у цінні папери за мінімальним рівнем ризику [4].

Прибітова Г. впевнена, що інвестиційна привабливість – самостійна економічна категорія, яка характеризується ефективністю використання майна[5]. Тоді як, Строкович Г.В. тлумачить інвестиційну привабливість підприємства з позицій системного аналізу та економіко-математичних методів, як комплекс показників, що виражають ефективність роботи підприємства [6].

Бланк І.О. досліджує інвестиційну привабливість як інтегральну характеристику окремих підприємств – об'єктів майбутнього інвестування, з позицій перспективності розвитку, обсягу і перспектив збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості. Вчений розглядає оцінку потенційних і перспективних об'єктів інвестування за допомогою методів маркетингового і фінансового аналізу та наголошує на необхідності інтегрованого узагальнення результатів оцінки [7].

На думку Задорожної Я. Є., Дядечко Л.П., інвестиційна привабливість визначається як комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись в залежності від: цілей інвесторів; виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти; економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку [8].

Валірунова Л.С вважає, що інвестиційну привабливість слід розглядати, як сукупність деяких факторів, об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції [9].

Пирог О.В. під час визначення інвестиційної привабливості підприємства пропонує здійснювати порівняльний аналіз цього підприємства з іншими потенційними об'єктами інвестування [10].

Деякі автори, як наприклад, Руснак Н.О. і Руснак В.А. зводять визначення інвестиційної привабливості об'єктів в основному до евристичних методів, пов'язаних з ранжуванням досліджуваних об'єктів на підставі оцінки спеціалістів. Звідси, інвестиційна привабливість стосується порівняння кількох

об'єктів метою визначення кращого, середнього, гіршого [11]. Аналогічну думку має Гайдуцький А.П, розуміючи під інвестиційною привабливістю підприємства сукупність характеристик, що дозволяє потенційному інвестору оцінити, наскільки той або інший об'єкт інвестицій привабливіше інших для вкладення наявних коштів [12].

Вчений Макарій Н.П. інтерпретує інвестиційну привабливість підприємства як справедливу кількісну та якісну характеристику зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта [13].

Донцов С.С. та Нападовська І.В. розглядали у своїх роботах інвестиційну привабливість, як можливість для інвесторів. «Інвестиційна привабливість – це системна сукупність потенційних можливостей укладання коштів, з метою отримання економічних вигод у майбутньому, як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінювана інвестором», – стверджує Нападовська І.В. [14].

Донцов С.С. дійшов висновку, що інвестиційна привабливість – це можливість отримання прибутку при вкладенні грошей в цінні папери підприємства [15].

Юхимчука С.В. та Супрун С.Д. підходять до розуміння сутності інвестиційної привабливості підприємства з комплексних позицій, а саме, як фінансово-майнового стану підприємства, ефективності використання його ресурсів, а також якісних характеристик підприємства [16].

Інвестиційна привабливість, як підкреслює Крейніна М.М., залежить від показників, які характеризують фінансовий стан підприємства [17]. В цілому я поділяю думку Крейніної М.М., що існує взаємозв'язок між фінансовим станом підприємства та інвестиційною привабливістю, та необхідно підкреслити, що інвестиційна привабливість є самостійною економічною категорією, яка характеризується не тільки фінансовим станом підприємства [18].

Необхідно зазначити, що Примак Т.О. розглядає інвестиційну привабливість, як сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки [19].

Інвестиційна привабливість підприємства, як зазначає Мархайчук М.М., це інтегрована оцінка підприємства як об'єкта інвестування, що характеризує виробничий потенціал, фінансовий стан, менеджмент, галузеву приналежність, інтереси суб'єктів інвестиційного процесу, реальні та потенційні перспективи розвитку підприємства з точки зору спроможності підвищення ефективності інтеграції національної економіки у світове господарство [20].

Отже, поняття інвестиційної привабливості досить багатогранне, а тому до кінця не визначене та потребує подальших наукових досліджень. Проаналізувавши значну кількість трактувань поняття «інвестиційна привабливість», можна визначити, що інвестиційна привабливість – це багаторівнева інтегральна характеристика сукупності економічних, фінансових, виробничих та організаційних аспектів оцінки підприємства, які повинні відповідати вимогам потенційних інвесторів та забезпечує позитивний ефект від вкладень, яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі.

1.2. Методичні підходи до оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства

Підприємства постійно працюють в умовах складної політичної ситуації та жорсткої конкуренції, тому виникає необхідність швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища та вдосконалювати свою діяльність. Поступовий та контрольований розвиток стає запорукою успіху підприємств. Для отримання інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, тобто бути інвестиційно привабливим [21].

Після аналізу літературних джерел та проведення теоретичного дослідження можна виділити дві сутнісні характеристики «інвестиційної привабливості» як комплексної категорії [22].

Відповідно до першого підходу, інвестиційна привабливість підприємства об'єкта інвестування є дуже важливим показником, під яким слід розуміти його інтегральну характеристику з точки зору наявного фінансового стану,

можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки й інформаційної забезпеченості тощо.

За другим підходом, інвестиційну привабливість слід визначати як комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись залежно від: цілей інвесторів; виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти; економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку [23].

Сучасна ефективність економічного розвитку будь-якого підприємства невіддільна від його інвестиційної привабливості. Кожне підприємство зацікавлене у збільшенні власного капіталу, шляхом залучення зовнішніх ресурсів, а інвестори, в свою чергу, зацікавлені в отриманні прибутку та його збільшенні. І тоді, коли мета кожного зрозуміла, слід оцінити ефективність інвестування в існуючі проекти, щоб уникнути збитків. У науковій літературі та практичних напрацюваннях існує велика кількість підходів до оцінки інвестиційної привабливості.

Оцінка інвестиційної привабливості – це процес, у якому потенційні інвестори можуть прийняти остаточне рішення про доцільність інвестування в компанію, виходячи з характеру об'єкта інвестування та ймовірності максимізації прибутку. Від того, наскільки підприємство цікаве потенційним інвесторам, залежить стабільність його функціонування, можливості розширення, виходу на нові ринки і зміцнення вже наявних позицій [24].

Основними цілями оцінки інвестиційної привабливості є: визначення поточного стану підприємства та перспектив його розвитку, розробка заходів підвищення інвестиційної привабливості, залучення інвестицій у відповідних до інвестиційної привабливості обсягах та отримання комплексного позитивного ефекту від освоєння залученого капіталу [25].

Оцінка інвестиційної привабливості включає в себе:

загальну характеристику підприємства (характер технології, наявність сучасного обладнання, складського господарства, власного транспорту, географічне розміщення, наближеність до транспортних комунікацій);

характеристику технічної бази підприємства – стан технології, вартість основних засобів, коефіцієнт морального та фізичного зношення основних засобів;

номенклатуру продукції, що випускається;

виробничу потужність;

місце підприємства в галузі, на ринку, рівень його монопольності;

характер системи управління;

статутний фонд, власників підприємства, ціну акцій;

структуру витрат на виробництво;

обсяг прибутку за напрямками його використання;

оцінку фінансового стану підприємства [26].

Основною вимогою до будь-якого методу визначення рівня інвестиційної привабливості є можливість інтерпретації одержаної інформації та прийняття на основі визначених показників ефективних і доцільних управлінських рішень, як з боку інвестора щодо вкладання коштів, так і з боку підприємства-реципієнта щодо підвищення власного інвестиційного рейтингу [27].

Загалом розроблені у вітчизняній та зарубіжній практиці методи оцінки інвестиційної привабливості можна поділити на три категорії:

методи на основі різноманітних експертних оцінок;

методи, засновані на статистичній інформації;

методи на основі експертно-статистичних розрахунках.

Кожна група методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства час від часу потребує внесення коректив та нових підходів. Економічні умови на ринку змінюється, тому виникає необхідність у більш конкретному трактуванні та методиці визначення показників аналізу діяльності підприємства [28].

На сьогодні існує два основних методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Перший метод – інтегральна оцінка інвестиційної привабливості затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. Цим методом аналіз інвестиційної привабливості проводиться за такими етапами:

оцінка фінансового стану об'єкта інвестування;
визначення вагомості групових та одиничних показників на основі експертних оцінок;
аналіз частки розмаху варіаційної множини;
визначення ранжированого значення за кожним показником;
розрахунок інтегрального показника.

Згідно з Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій», інтегральна оцінка інвестиційної привабливості визначається як показник, в якому відтворюються значення інших показників, скоригованих відповідно до їх вагомості та інших чинників [29].

У міжнародній практиці для оцінки фінансового стану підприємств широко використовують математичні моделі, за допомогою яких формують узагальнений показник фінансового стану підприємства – його інтегральну оцінку, яка може слугувати індикатором інвестиційної привабливості.

За другим методом оцінки інвестиційної привабливості, здійснюється рейтингова оцінка підприємства на основі даних фінансової звітності. Даний метод передбачає оцінку фінансового стану підприємства, при якій оцінюється майновий стан, ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність та рентабельність.

Для оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно розуміти сутність фінансових показників, які будуть розраховані, а саме:

ліквідність – показник, який характеризує швидкість трансформації активів у грошові кошти за необхідності;

майновий стан – характеризує частку оборотних і необоротних коштів в майні підприємства;

ділова активність – показник характеризує всі фінансові процеси на підприємстві, від яких в свою чергу залежить прибуток підприємства;

фінансова залежність – показує залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування і чи можливе функціонування без додаткових засобів;

рентабельність – відображає ефективність використання підприємством своїх фінансових можливостей [30].

Також, при оцінці інвестиційної привабливості враховуються такі фінансові показники: забезпеченості ресурсами, рентабельність продукції, чисельність персоналу, рівень завантаження виробничих потужностей, знос основних засобів, наявність основних і виробничих фондів тощо.

Більшість інвесторів бажають вкладати кошти у проект, який ретельно розроблений і де він чітко може побачити повну картину доходів. Тому є важливим розробка звіту з фінансовими показниками, де будуть враховані всі нюанси [31].

Найсуттєвіший вплив на формування рівня інвестиційної привабливості підприємства має: підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві; зростання якості управління кредиторською й дебіторською заборгованостями; ріст ефективності використання оборотних коштів; удосконалення управління прибутком підприємства; впровадження маркетингових заходів та управління якістю; підвищення ефективності управління ціноутворенням на продукцію підприємства; зростання ефективності діяльності підприємства за рахунок впровадження екологічно безпечного обладнання; налагодження та якості діяльності внутрішнього аудиту [32].

Найбільш важливими організаційно-економічними факторами підвищення інвестиційної привабливості підприємств є фінансове оздоровлення; визначення ефективності капіталовкладень; своєчасна і правильна оцінка фінансового стану підприємства; раціональне використання робочого часу та трудового потенціалу підприємства; залучення іноземного досвіду під час оцінки та підвищення інвестиційної привабливості; використання механізмів корпоративного менеджменту [33].

Підвищення інвестиційної привабливості може бути як наслідком прямого покращення показників, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості персоналу, що в кінцевому рахунку призведе до покращення

фінансових показників. Але зв'язок між такими факторами і фінансовими коефіцієнтами простежити набагато важче.

Саме визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості реально характеризує поточний стан та потенціал підприємства, як для майбутніх інвесторів, так і для менеджменту компанії [34].

Можемо зробити висновок, що методи оцінки та управління інвестиційної привабливістю підприємства слід адаптувати під потреби інвесторів в отриманні всебічної, комплексної інформації про сучасний стан підприємства та прогностичні перспективи його стійкого розвитку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» ТА РІВНЯ ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

2.1. Аналіз впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства

Приватне акціонерне товариство «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» (ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА») – український підрозділ найбільшого світового пивоварного концерну Anheuser-Busch InBev, який входить до п'ятірки найбільших виробників споживчих товарів. Відданість АВ Inbev традиціям і якості бере початок з пивоварні «Ден Хорн» в Левені (Бельгія), починаючи з 1336 року, а новаторський дух від Anheuser&Co, заснований у 1852 році в Сент-Луїсі (США) [35].

Глобальними пивними брендами компанії є: Budweiser, Corona Extra, Stella Artois, міжнародні бренди – Beck's, Leffe, Hoegaarden та лідери локальних ринків – BUD Light, Skol, Brahma, Antarctica, Quilmes, Victoria, Modelo Especial, Michelob Ultra, Harbin, Sedrin, «Чернігівське», «Клинское», «Сибирская Корона», Cass, Jupiler.

Компанія «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» об'єднує три пивоварні заводи (в Чернігові, Харкові та Миколаєві), має 9 філій (в Києві, Чернігові, Львові, Харкові, Дніпропетровську, Донецьку, Миколаєві, Одесі та Сімферополі).

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» представляє старовинні традиції пивоваріння (з 1366 року) успадковані від материнської компанії «Interbrew» (зараз – «InBev»). «InBev» – найбільша міжнародна пивна компанія за обсягами виробництва, займає близько 14% міжнародного ринку пива, компанія №1 або №2 на більш ніж 20 ключових ринках [36].

Число співробітників по всьому світу – 77 000. Загальна чисельність співробітників в Україні складає близько 2 тисяч осіб. Для студентів та молодих спеціалістів проводяться програми «Управлінські стажування» та «Стажування

на виробництві». У 2020 році компанія Ab InBev Efes Україна потрапила у рейтинг найкращих працедавців України. У 2021 році компанія Ab InBev Efes Україна потрапила у п'ятірку кращих у Рейтингу роботодавців України [37].

Створення дійсно смачного пива – це мистецтво, яке складалося століттями. Унікальний досвід та 600-річні традиції пивоваріння дозволили компанії «InBev» довести якість виробленої продукції до відповідності найвищим стандартам по всьому світу.

Жодна партія готової продукції не виходить за межі підприємства без підтвердження служби якості про те, що дана партія відповідає вимогам специфікації за всіма показниками. Ускладнюючи процедури контролю, вони досягають не просто високої якості продукції, а й її стабільності. Таким чином, споживач, одного разу спробувавши продукт компанії, наступного разу не розчарується у товарі [38].

Ефективна діяльність підприємства та фінансові результати залежать від багатьох факторів не лише внутрішнього, а й зовнішнього середовища. Основним завданням аналізу внутрішнього середовища є визначення сукупності факторів, що обумовлюють реалізацію основних функцій підприємства, зокрема в аспектах виробництва, маркетингу, фінансів, персоналу тощо. Однак для підприємства як відкритої системи не менш суттєвим є розуміння перебігу не лише внутрішніх структурно-функціональних процесів, але й усвідомлення змісту й характеру зовнішніх подій і явищ, що, власне, складають структуру зовнішнього середовища його функціонування. Саме тому аналіз зовнішнього середовища має на меті виділення факторів, які найбільшою мірою впливають на успіх або невдачу діяльності підприємства, а також постійний моніторинг їх змісту та стану задля передбачення можливих змін у майбутньому [39].

Існує безліч методів аналізу впливу макросередовища на підприємстві. Широко застосовуваним та визнаним класичним є метод PEST-аналізу. PEST-аналіз – інструмент, що призначений для ідентифікації політичних (P – political), економічних (E – economic), соціальних (S – social) і технологічних (T – technological) аспектів зовнішнього середовища, які впливають на діяльність

підприємства. Метою аналітичної процедури є виявлення наявного та передбачення майбутнього впливу найбільш значущих для діяльності підприємства зовнішніх факторів [40].

Усі перелічені фактори належать до так званих чинників непрямого впливу на діяльність підприємства. Так, політика створює загальні інституційний і владний контексти і, як опосередкований регулятор, обумовлює можливість доступу до ключових ресурсів компанії, у тому числі, фінансових. Непрямий вплив економічного фактору відбувається через державний механізм розподілу цих ресурсів і систему оподаткування, яка, своєю чергою, відіграє вирішальну роль у визначенні ефективності бізнесу. Соціальний аспект PEST-аналізу дозволяє прогнозувати напрями розвитку споживчих переваг і коливання попиту на продукцію підприємства. І, нарешті, вплив технологічного чинника розглядається через ключові тенденції розвитку галузевих технологій, які часто є причинами змін і втрат ринку, а також появи нових продуктів.

Результатом PEST-аналізу є формалізована критеріальна оцінка сили впливу факторів кожної групи на діяльність підприємства. Показник сили впливу оцінюється експертами в балах, рангах або інших одиницях вимірювання. Остаточним підсумком є висновок про те, яка група факторів є найбільш значущою для управління компанією у теперішньому часі та (за необхідністю) прогнозування впливу цих факторів у майбутньому [41].

PEST-аналіз дозволяє скласти досить повну картину про стан та характер змін у макросередовищі підприємства. Пропонує розглянути у таблиці 2.1. PEST-аналіз ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА».

Таблиця 2.1

Оцінка впливу факторів макросередовища ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС
УКРАЇНА»

Фактори	Стан факторів	Ступінь впливу на галузь	Ступінь впливу на підприємство	Характер впливу	Ступінь впливу
1	2	3	4	5	6
Економічні фактори					
1.Оборот оптової торгівлі	Збільшення обороту оптової торгівлі	3	3	+	+9
2. Підвищення акцизів на алкогольну продукція	Зростання собівартості продукції	2	2	-	-4
3.Індекс споживчих цін	Зростання рівня індексу споживчих цін на початок 2022 року до 0,076%	2	2	-	-4
4. Стабільність національної валюти	Знецінення національної валюти	2	2	-	-4
5. Карантинні обмеження	Посилення карантинних обмежень	1	1	-	-1
6. Зниження доходів населення	Зниження платоспроможності населення	3	3	-	-9
Разом за економічними факторами					-13
Політико-правові фактори					
1. Стабільність політичної ситуації в країні	Нестабільна політична ситуація	1	1	-	-1
2.Зміна політики держави в області регулювання виробництва	Збільшення ставок, податків, акцизу	2	2	-	-4

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
3.Регулювання якості продукції	Введення нормативів складу пива	2	2	+	+4
Разом за політико-правовими факторами					-1
Соціально-демографічні фактори					
1. Середня заробітна плата	Збільшення номінальної заробітної плати до 6500 грн.	2	2	-	-4
2.Підвищення рівня освіти	Збільшення кваліфікованих кадрів	3	3	+	+9
3.Зміна пріоритетів споживачів	Зростання потреб населення	2	2	-	-4
4. Рівень добробуту населення	Збільшення прожиткового мінімуму до 2481 грн на початок 2022 року	2	2	+	+4
Разом за соціально-демографічними факторами					+5
Техніко-технологічні фактори					
1.Кількість спеціалістів, які задіяні в розробці новітніх комп'ютерних технологій	Збільшення кількості спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи	1	1	+	+1
2.Фінансування наукових та науково-технічних робіт	Збільшення фінансування наукових та науково-технічних робіт	2	2	+	+4
3. Рівень впливу технологій на якості виробництва продукції	Збільшення технологічного впливу на якість виробництва продукції	3	3	+	+9
Разом за техніко-технологічними факторами					+14
Разом за факторами макросередовища					+5

У табл.2.2. наведено шкалу, за якою було проведено оцінку факторів PEST-аналізу.

Таблиця 2.2

Шкала оцінки факторів, що характеризують макросередовище

Оцінка, бали	Характеристика
+3	Дуже сприятливий вплив фактору
+2	Сприятливий вплив фактору
+1	Слабкий сприятливий вплив фактору
-1	Слабкий несприятливий вплив фактору
-2	Середній несприятливий вплив фактору
-3	Дуже несприятливий вплив фактору

Отже, після проведення аналізу факторів впливу зовнішнього середовища, виявили, що загальний вплив факторів є позитивним +5. Економічні чинники мають найбільш негативний вплив на досліджувану галузь та підприємство і становлять -13. Технологічні фактори маю досить позитивний вплив +14. Також позитивно впливають на підприємство у сфері торгівлі соціально-демографічні фактори, тоді як політичні мають незначний негативний вплив -1. За допомогою даного методу, оцінили як саме фактори макросередовища впливають на сферу торгівлі та до яких змін потрібно бути готовими.

На відміну від PEST-аналізу, метод SWOT дозволяє не лише ідентифікувати стан зовнішнього середовища компанії, але й зіставити його з деякими внутрішніми характеристиками підприємства та сформулювати уявлення про його імовірний стратегічний вибір. За традиційною схемою SWOT (strength- сильні сторони, weakness- слабкості, opportunities- можливості і threats- загрози) вдається встановити лінії зв'язку між силою і слабкістю, які притаманні організації, та зовнішніми загрозами і можливостями. Методологія SWOT припускає спочатку виявлення сильних і слабких сторін компанії, а також загроз і можливостей зовнішнього середовища, і після цього встановлення ланцюжків

зв'язків між ними, які в подальшому можуть бути використані для формулювання стратегії організації.

Як відомо, зведені результати SWOT-аналізу формалізуються за допомогою матриці, зміст полів якої відображає стратегії компанії, що відповідають певній ситуаційній комбінації сил і слабкостей підприємства із можливостями та загрозами зовнішнього середовища [42].

До вашої уваги, представлений SWOT-аналіз ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Складний SWOT-аналіз ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

	<p>Сильні сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Високий рівень виробничих потужностей. 2. Налагоджена система збуту. 3. Використання класичної технології виробництва пива. 4. Високий контроль якості. 5. Широкий асортимент. 	<p>Слабкі сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зростання витрат на сировину. 2. Нестабільна доля на ринку. 3. Зростання тарифів на перевезення пива. 4. Підвищення акцизних зборів. 5. Застарілі основні засоби.
<p>Можливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення попиту на продукцію підприємства з боку основних споживачів. 2. Розширення каналів збуту продукції та вихід на нові ринки. 	<p>Поле С і М</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Випуск нового продукту за рахунок резервів виробничої потужності; 2. Вихід на нові ринки за рахунок репутації власних провідних торговельних марок; 3. Удосконалення технології виробництва. 	<p>Поле Сл і М</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оптимізація витрат на сировину за рахунок укладання договорів на більш вигідних умовах; 2. Збільшення долі ринку за рахунок виходу на нові територіальні ринки та поглинання компанії Efes.
<p>Загрози</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність сильних конкурентів. 2. Зміни у потребах та смаках споживачів. 	<p>Поле С і З</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отримання конкурентної переваги завдяки розвитку іміджу інших торговельних марок. 2. Запобігання змінам у смаках за рахунок широкого асортименту пропозиції. 	<p>Поле Сл і М</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оновлення основних засобів підприємства з метою підтримки конкурентоспроможності

Виходячи зі складного SWOT-аналізу, можемо обрати стратегічний напрямок зростання – розвиток ринку. Бачимо, що зовнішнє середовище

здійснює як прямиий, так і опосередкований вплив на підприємство. При цьому воно є мінливим і для підприємства важливо враховувати ці зміни при прийнятті управлінських рішень. Однак, незважаючи на наявність великої кількості методів дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища, жоден із них не забезпечує комплексної та об'єктивної оцінки. У зв'язку з цим для підвищення ефективності аналізу існує необхідність поєднання декількох методів [43]. Як у нашому випадку, PEST-аналіз показав негативний чи позитивний вплив факторів, допоміг зрозуміти яких саме, а SWOT-аналіз вибудував розуміння можливостей підприємства, загроз та дав змогу проаналізувати внутрішній стан підприємства.

Загалом, після проведення аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища, бачимо, що компанії слід далі розвиватися, але намагатися оптимізувати існуючі витрати, для того щоб збільшити прибуток та вийти на новий рівень розвитку.

2.2. Аналіз ресурсного забезпечення підприємства

Для здійснення цілей підприємництва кожне підприємство повинне мати необхідні економічні ресурси. Ресурсне забезпечення підприємства – це комплекс заходів по забезпеченню підприємства ресурсами відповідного виду і складу, що включає механізми пошуку, отримання, зберігання, накопичення, планування, обліку, використання і витрат.

Ресурсне забезпечення є основою успішної діяльності будь-якої організації. Проте для виробничих підприємств даний фактор відіграє іноді визначальну роль, оскільки зв'язаний із мірою задоволення потреб населення. В складі ресурсного забезпечення діяльності виробничих підприємств найчастіше розрізняють матеріальні, трудові і фінансові ресурси [44].

Аналіз діяльності підприємства починається з визначення обсягів його реалізації. Реалізація товарів – це процес продажу готової продукції, товарів або

виконаних робіт і наданих послуг, який забезпечує безпосередню діяльність підприємства.

Процес продажу завершує кругообіг засобів і створює передумови для відновлення нового кругообігу. Важливість даного процесу полягає в тому, що на цьому етапі продукція підприємства знаходить своє суспільне застосування. Якщо продукт потрібен суспільству для задоволення виробничих або особистих потреб, то він буде реалізований (із урахуванням ринкового закону попиту і пропозиції) і за нього підприємство отримує грошові кошти, за рахунок чого буде придбана нова партія сировини, з якої знову буде виготовлена продукція. З'являться кошти і для оплати праці робітників і службовців, для розширення виробництва тощо [45].

Пропоную здійснити аналіз виробництва та реалізації продукції, для загальної характеристики економічного стану підприємства. Основні показники діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» наведені у табл.2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз реалізованої продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Товарна продукція, тис.грн	6 739 206	6 676 193	-63 013	-0,9
Реалізована продукція, тис.грн	6 741 388	6 687 261	-54127	-0,8

Виходячи, із табл. 2.4 товарна продукція у звітному році, відносно попереднього, зменшилась на 63 013 тис. грн. або на 0,9 %, а виручка від реалізації знизилась на 0,8 %, що говорить про зменшення собівартості продукції.

Одними з найважливіших ресурсів на підприємстві є трудові. Під трудовими ресурсами прийнято розуміти всю сукупність працівників підприємства. Ефективність трудових ресурсів, у широкому розумінні – це

загальна результативність людської діяльності. Вона відображає співвідношення одержаного корисного результату та обсягу витрачених на це ресурсів. Таким чином, ефективність праці відображає співвідношення обсягу вироблених матеріальних, і нематеріальних благ та кількості витраченої на це праці. Тобто, зростання ефективності праці означає збільшення обсягу вироблених благ при тих самих або менших витратах праці.

Основними показниками, які характеризують ефективність використання трудових ресурсів є дані про чисельність персоналу різних категорій і професій, його кваліфікацію й освітній рівень, про витрати робочого часу, кількість виробленої продукції чи виконаних робіт, а також дані про рух особового складу підприємства [46].

Проаналізуємо склад, структуру та рух персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у звітному та попередньому періодах (табл.2.5.).

Таблиця 2.5

Аналіз складу і структури персоналу підприємства

Категорії персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	осіб	стр-ра, %	осіб	стр-ра, %	абс., осіб	відн., %	в стр- рі, %
Промислово-виробничий персонал, осіб	253	42,6	247	44,4	-6	-2,4	1,8
у тому числі:							
- робочі	190	32,0	188	33,8	-2	-1,1	1,8
- керівники	20	3,4	20	3,6	0	0	0,2
- спеціалісти	17	2,9	16	2,9	-1	-5,9	0,0
- службовці	26	4,4	23	4,1	-3	-11,5	-0,2
Непромисловий персонал	341	57,4	309	55,6	-32	-9,4	-1,8
Всього персоналу	594	100,0	556	100	-38	-6,4	

Згідно розрахунків, бачимо, що облікова чисельність персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» нестабільна та постійно змінюється. У попередньому році загальна сума працівників складала 594 особи, тоді як у

звітному керівництво підприємства вирішило оптимізувати штат і зменшити його на 38 працівників, але структура персоналу майже не змінилась, близька 45 % від загальної чисельності складають промислово-виробничий персонал, а непромисловий більше 50 %.

Як було зазначено вище, ефективність праці – один з основних показників результативності роботи підприємства. Пропоную наочно це побачити у табл.2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз ефективності праці ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Темп зростання, %
Товарна продукція, тис. грн.	6 739 206	6 676 193	-0,9
Фонд оплати праці, тис. грн.	168171	187745	11,6
Середньооблікова чисельність, осіб	554	540	-2,5
Продуктивність праці, тис. грн./особу	796,8	615,7	-22,7
Середня місячна заробітна плата, тис. грн./особа	15,9	16,5	3,7

Основний показник ефективності – рівень продуктивності праці, визначається кількістю проданої продукції, до відпрацьованих годин. Спостерігається негативна тенденція, продуктивність праці у звітному році зменшилась на 22,7 %, порівняно з попереднім роком. Ефективність торговельної діяльності тим краща, чим більший показник продуктивності праці. З даної таблиці, можемо побачити та проаналізувати зміну середньої заробітної плати персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». У звітному періоді вона склала 16 500 грн, а це на 600 грн. більше, ніж у попередньому.

В цілому по підприємству, можемо сказати, що ефективність трудових ресурсів знаходиться на достатньому рівні, але слід працювати на підвищення продуктивності персоналу.

Також виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан підприємства багато в чому залежать від забезпеченості основними засобами та від їх використання.

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №7: основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [47].

Основні засоби – це ресурс підприємства і завдання управлінців досягти найбільшої ефективності його використання. На шляху вирішення цієї проблеми вони мають здійснити такі заходи, як оцінка ефективність використання основних засобів та їх руху на підприємстві, а також проведення порівняльного аналізу показників ефективності звітного періоду з попередніми та з аналогічними показниками інших підприємств. Необхідно виявити проблемні питання, а після цього розробити систему заходів щодо підвищення ефективності використання основних засобів [48].

Проаналізуємо склад та структуру в основних засобів у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз складу та структури основних засобів підприємства персоналу ПРАТ
«АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Групи основних засобів	Вартість, тис. грн.		Питома вага, %		Темп зростання %	Відхилення в стр-рі, %
	Попередній рік	Звітний рік	Попередній рік	Звітний рік		
1	2	3	4	5	6	7
Будівлі, споруди та їх компоненти	418864	898820	14,1	26,6	114,59	12,5
Виробниче обладнання	663423	980292	22,4	29	47,76	6,7

Продовження табл.2.7

1	2	3	4	5	6	7
Тара	470307	409960	15,9	12,1	-12,83	-3,7
Транспортні засоби та меблі	66876	69060	2,3	2,0	3,27	-0,2
Торгове обладнання	643762	517320	21,7	15,3	-19,64	-6,4
ІТ обладнання	37658	48488	1,3	1,4	28,76	0,2
Капітальні інвестиції та незавершене виробництво	523651	360576	17,7	10,7	-31,14	-7,0
Всього	2 966 578	3 375 542	100,0	100,0	-	-

Отже, загалом вартість основних засобів персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» зросла у звітному періоді на 13,8 %. Це сталося за рахунок збільшення вартості таких груп основних засобів, як будівлі, споруди та їх компоненти, виробниче обладнання, ІТ обладнання. Будівлі, споруди та їх компоненти зросли більше, ніж на 110 % у звітному році. Зменшення зазнали лише такі групи основних засобів, як капітальні інвестиції, незавершене виробництво, торгове обладнання й тара.

Щодо структури, основну частину основних засобів у обох роках складає виробниче обладнання, понад 20 % від всіх ОЗ. Торгове обладнання складає близько 20 %, тоді як найменшу частину в структурі ОЗ займає ІТ обладнання 1,3-1,4 % .

Для кращого розуміння, були проведені розрахунки показників стану та ефективності використання ОЗ для подальшого аналізу персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Розрахункові значення представлені у таблицях 2.8.,2.9, відповідно.

Таблиця 2.8

Аналіз технічного стану основних засобів

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Первісна вартість, тис. грн.	2 966 578	3 375 542	408 964	13,79
Залишкова вартість, тис. грн.	2 511 253	2 848 983	337 730	13,45
Знос, тис. грн.	455 325	526 559	71 234	15,64
Коефіцієнт зносу	0,15	0,16	0,00	1,63
Коефіцієнт придатності	0,85	0,84	0,00	-0,30

Таблиця 2.9

Аналіз ефективності використання основних засобів

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Товарна продукція, тис. грн.	6 739 206	6 676 193	-63013,0	-0,9
Валовий прибуток, тис.грн	2 107 739	2 002 382	-105357,0	-5,0
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	2 582 205	3 171 060	588855,0	22,8
Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	554	540	-14,0	-2,5
Фондовіддача, грн./грн.	2,61	2,11	-0,5	-19,3
Фондомісткість, грн./грн.	0,38	0,47	0,1	24,0
Фондоозброєність, тис. грн./чол.	388,4	489,36	100,9	26
Рентабельність основних засобів за валовим прибутком, %	81,6	63,2	-18,5	-22,6

Після аналізу стану основних засобів персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», можемо сказати, що первісна та залишкова вартість у звітному році зросла на 13,79, та 13,45 % відповідно. Коефіцієнт зносу збільшився на 1,6 % це

каже про те, що підприємства поступово оновлює свої основні засоби. В цілому коефіцієнт придатності знаходиться на достатньому рівні, тобто 84 % обладнання у звітному році є придатними для використання.

Аналізуючи ефективність основних засобів, спостерігаємо, що фондоддача у звітному періоді складає 2,11 грн/грн, саме вона допомагає оцінити обсяг чистого доходу від реалізації, отриманий з розрахунку на 1 гривню вкладених у придбання основних засобів.

Фондомісткість показує скільки міститься вартості ОЗ в одиниці випущеної продукції. У обох роках вона складає приблизно 0,4-0,5 грн/грн.

Забезпеченість працівників підприємства основними засобами показує фондоозброєність, у звітному році вона зазнала значних змін, підвищилась на 26 %, такі зміни пов'язані зі скороченням персоналу у звітному періоді.

Рентабельність ОЗ відображає рівень прибутковості коштів, вкладених у основні засоби підприємства. Розрахувавши рентабельність основних засобів, бачимо, що загалом цей показник середній, але розглядаючи його у динаміці, спостерігаємо його зменшення у звітному році, порівнюючи з попереднім, це свідчить про погіршення використання основних засобів.

Витрати підприємства відіграють важливу роль в його господарській діяльності. Значення має не тільки загальний рівень витрат підприємства, але і їх структура, яка дозволяє виявити особливості та недоліки діяльності, а також визначити вектори його розвитку і потенційні ризики.

Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №16, витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів, або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу(за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення, або розподілу власниками) [49].

Матеріальні витрати складаються з витрат на сировину й основні матеріали, покупні вироби для комплектації продукції, виробничі послуги сторонніх підприємств, які необхідні для виготовлення продукції, допоміжні матеріали, електроенергію зі сторони. Витрати на оплату праці, включають в

себе заробітну плату всіх працівників підприємства та будь-які винагороди за роботу. Відрахування на соціальні заходи включаються: відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи. Відрахування здійснюються з заробітної плати працівника у розмірі 22 %. До складу елемента «Амортизація» включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів. Інші операційні витрати включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу елементів, що наведені вище [50].

Після проведеного дослідження витрат персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», представляю до вашої уваги класифікацію витрат за економічними елементами у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз структури витрат за економічними елементами та ефективності використання матеріальних витрат

Показник	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	значення	питома вага, %	значення	питома вага, %	абсолютне	відносне %	в стр-рі, %
Матеріальні витрати, тис. грн.	3421505	75,1	3404707	79,78	-16798	-0,5	4,68
Витрати на оплату праці, тис. грн.	168171	3,7	187745	4,40	19574	11,6	0,70
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	34930	0,77	41054	0,96	6124	17,5	0,19
Амортизація, тис. грн.	455325	10	526559	12,34	71234	15,6	2,34
Інші операційні витрати, тис. грн.	20650	0,5	107397	2,52	86747	420,1	2,02
Разом:	4100581	100	4267462	100,00	166881	4,1	-
Товарна продукція, тис. грн.	6739206	-	6676193	-	-63013	-0,9	-
Матеріаловіддача, грн./грн.	1,64	-	1,56	-	-0,08	-4,8	-
Матеріалоємність, грн./грн.	0,61	-	0,64	-	0,03	5,1	-

Аналізуючи наведені дані, можемо зробити висновок, що загалом по підприємству персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», спостерігаємо збільшення витрат у звітному періоді, порівняно з попереднім, на 166 881 тис. грн, тоді як відносне відхилення показує нам, що витрати зросли на 4,1 %.

Загалом бачимо тенденцію зростання витрат у звітному році, порівнюючи з попереднім. Найбільших змін зазнала стаття витрат «Інші операційні витрати», яка зросла на 86 747 тис. грн. Структура витрат не зазнала значних змін та була майже стабільною.

Матеріаловіддача характеризує скільки продукції продано на 1 грн матеріальних ресурсів. У звітному періоді матеріаловіддача зменшилась на 4,8%. Тобто 1,56 грн реалізованої продукції на 1 грн матеріальних витрат. Тоді як матеріалоемність показує, скільки матеріальних ресурсів у грошовому вимірі припадає на 1 грн реалізованої продукції. Цей показник зазнав змін, та у звітному році зменшився на 5,1 %, порівнюючи з попереднім роком і склав 0,64 грн матеріальних ресурсів припадає на 1 грн реалізованої продукції.

Таблична форма представлення даних годиться для їх зберігання і обробки, але вже на фазі аналізу графічна форма полегшує сприйняття інформації як цілого, вочевидь її особливості, тенденції та аномалії. Для більш зручного та наглядного розуміння розподілу витрат розглянемо гістограму на рис.2.1.

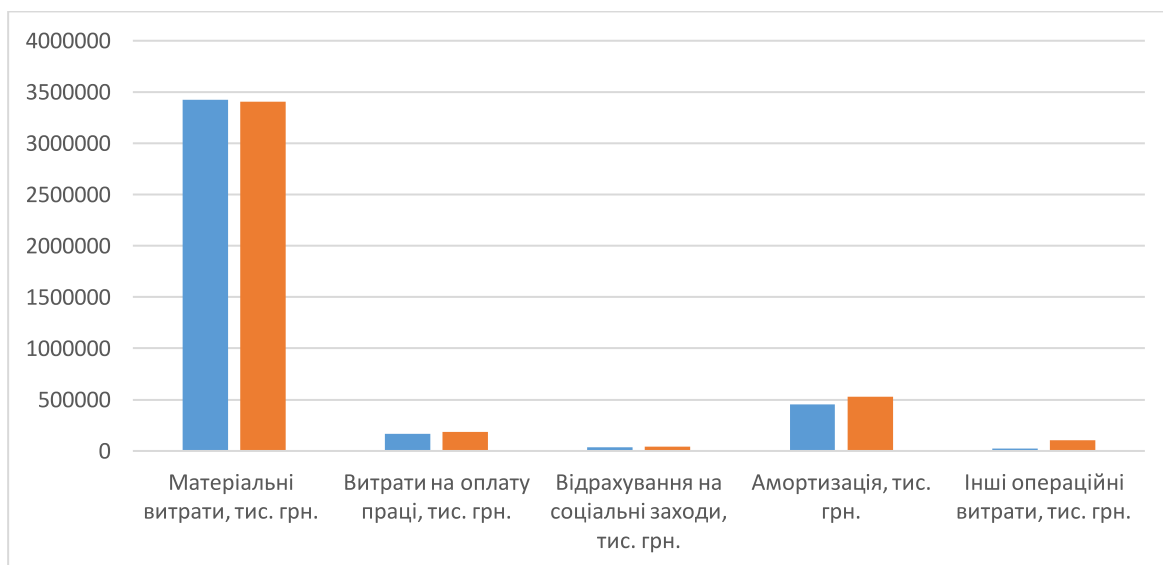

Рис.2.1. Динаміка витрат операційної діяльності підприємства

В результаті проведених досліджень, пропоную розглянути аналіз витрат за іншими статтями, які представлені у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз витрат персоналу ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Попередній рік	Стр-ра., %	Звітний рік	Стр. %	Відхилення		
					Абсол.	Віднос., %	Стр., %
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	4633649	66,4	4684879	62,59	51230	1,1	0,7
Адміністративні витрати, тис. грн.	427567	6,1	410640	5,49	-16927	-4,0	-0,2
Збутові витрати, тис. грн.	1716471	24,6	1859779	24,85	143308	8,3	1,9
Інші операційні витрати, тис. грн.	20650	0,3	107397	1,43	86747	420,1	1,2
Фінансові витрати, тис. грн.	160733	2,3	314212	4,20	153479	95,5	2,1
Інші витрати, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-
Витрати з податку на прибуток, тис. грн.	22419	0,3	107967	1,44	85548	381,6	1,1
Разом витрат, тис. грн.	6981489	100	7484874	100,00	503385	7,2	6,7

Собівартість реалізованої продукції у звітному періоді збільшилась, порівнюючи з попереднім, лише на 1,1 %. Проаналізувавши витрати періоду ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», можемо сказати, що інші операційні витрати у звітному періоді зазнали значних змін, збільшились на 420,1 %. Витрати на збут зросли на 8,3%, тоді як адміністративні зменшились на 4 %. Фінансові витрати підвищились більше, ніж на 95 %. Витрати з податку на прибуток зросли на 85 548 тис.грн, а це на 381,6 % більше, ніж у попередньому році. Загалом витрати по підприємству зросли на 7,2 %.

Отже, важливе місце в управлінні підприємством займає обґрунтована класифікація витрат, яка є необхідною для розуміння того, як ними управляти.

За таких умов необхідною є класифікація видів витрат за такими критеріями, які якнайповніше відобразатимуть та характеризуватимуть різні сторони діяльності підприємства, а саме: організаційно-управлінський, обліково-аналітичний, фінансово-економічний, маркетинговий та інвестиційний, що сприятиме глибшому розумінню призначення та функціональної ролі різних видів витрат в управлінні багатосторонньою діяльністю підприємства, надаючи можливість розглядати дані види витрат з позицій системного підходу для їх цілісного розуміння.

Необхідно зазначити, що при виборі існуючих в теперішній час різних підходів до класифікації витрат та здійснення процесу управління ними, підприємству необхідно враховувати свої внутрішні та зовнішні здібності. Особливо це актуально для підприємств, що знаходяться в умовах перехідної економіки, як ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» [51].

Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства та в подальшому його інвестиційної привабливості. Аналітичні дослідження фінансової звітності підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості й ділової активності, обсяги і якість дебіторської та кредиторської заборгованості [52].

Для аналізу рівня та динаміки показників фінансових результатів діяльності підприємства можна скористатися даними табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз показників фінансових результатів діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ
ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6741388	6687261	-54127	-0,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4633649	4684879	51230	1,1
Валовий:				
прибуток	2107739	2002382	-105357	-5,0
збиток				
Інші операційні доходи	79074	-	-79074	-100,0
Адміністративні витрати, тис. грн.	427567	410640	-16927	-4,0
Витрати на збут, тис. грн.	1716471	1859779	143308	8,3
Інші операційні витрати, тис. грн.	-	58274	58274	100,0
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток				
збиток	44268	309312	265044	598,7
Фінансові доходи	7921	39512	31591	398,8
Фінансові витрати	160733	314212	153479	95,5
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток				
збиток	110037	601011	490974	446,2
Витрати з податку на прибуток	22419	107967	85548	381,6
Чистий фінансовий результат:				
прибуток				
збиток	87618	493044	405426	462,7

Дані таблиці свідчать про значне погіршення фінансового стану підприємства, так у звітному році фінансовий результат до оподаткування (збиток) збільшився на 446,2 %, а чистий збиток на 462,7 %.

Виходячи з розрахунків, підприємство скоротило чистий дохід від реалізації продукції на 0,8 %, також спостерігається підвищення собівартості реалізованої продукції на 1,1 %, що призвело до зменшення валового прибутку в звітному році на 5 % в порівнянні з попереднім роком. Адже був застій надлишок товарної продукції на складах за минулі періоди, а також реалізовано виробленої продукцію у поточному періоді. Знизились адміністративні витрати на 16 927 тис.грн. та зникли інші операційні доходи, але значно збільшились інші операційні витрати, фінансові витрати на 398,8 %.

2.3. Аналіз рівня інвестиційної привабливості підприємства

Якісна і своєчасна оцінка інвестиційної привабливості суб'єктів підприємництва підвищує обґрунтованість управлінських рішень, створює умови для здійснення більш ефективної інвестиційної діяльності. Методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства, напрями і методики її аналізу залежать від мети оцінки, що зумовлена в першу чергу цілями, які поставив перед собою інвестор. У вітчизняній практиці науковці використовують різноманітні підходи оцінки інвестиційної привабливості, що були розглянуті вище у дослідженні. Пропоную здійснити аналіз інвестиційної привабливості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА», за однією з методик, яка визначає рівень інвестиційної привабливості за оцінкою загального фінансового стану та платоспроможності підприємства.

Фінансова стійкість підприємства – це стабільний фінансовий стан, який забезпечено високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових засобів.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал.

Фінансова стійкість підприємства, з одного боку, є необхідною умовою його сталого функціонування і розвитку, а з іншого боку, відображає ефективність функціонування через його прибутковість, яка оцінюється за допомогою системи наступних показників рентабельності, що представлені у таблиці 2.13 [53].

Таблиця 2.13

Аналіз рентабельності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Темп зростання, %
Рентабельність операційної діяльності, %	-0,7	-4,4	575,2
Рентабельність господарської діяльності, %	-1,3	-7,0	443,8
Рентабельність виробничих витрат, %	45,5	42,7	-6,0
Коефіцієнт загальної рентабельності	31,3	29,9	-4,2
Рентабельність продажів, %	-1,3	-7,4	467,3
Рентабельність реалізованої продукції, %	145,5	142,7	-1,9
Рентабельність власного капіталу, %	-0,5	-3,0	462,7

Аналізуючи дані таблиці, бачимо, що рентабельність від операційної та господарської діяльності є негативною, це досить погано, але видно тенденція до поліпшення ситуації існує. Рентабельність виробничих витрат на достатньому рівні, у звітному році складає 42,7 %, а це на 6 % менше, ніж у попередньому році.

Рентабельність реалізованої продукції є дуже високою і має незначну тенденцію до зменшення, тоді як рентабельність продажів має дуже низький рівень, це сталося тому що у попередньому та звітному роках приватне акціонерне товариство працювало у збиток.

Отже, можна зробити висновок, що ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» є нерентабельним. Це все свідчить про низьку ефективність ведення господарської діяльності підприємства.

За даними табл. 2.14 розрахуємо показники фінансової стійкості підприємства:

Таблиця 2.14.

Фінансова стійкість підприємства ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показники	Нормати ви	Попередн ий рік	Звітний рік	Зміни	
				Абсолютні, тис. грн.	Відносні, %
1	2	4	5	6	7
1. Власні обігові кошти (робочий, функціонує-чий капітал)		-1442716	-1580219	-137503	10%
2. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	> 0,1	-3,14	-2,66	0,48	-15
3. Маневреність робочого капіталу		-0,14	-0,12	0,02	-11
4. Маневреність власних обігових коштів		-0,05	-0,08	-0,03	72
5. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів		-7,19	-8,19	-1,00	14

Продовження табл. 2.14

1	2	4	5	6	7
6. Коефіцієнт покриття запасів		-5,23	-5,83	-0,60	11
7. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,27	0,21	-0,06	-22
8. Коефіцієнт фінансової залежності		0,73	0,79	0,06	8
9. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	> 0,5	-2,08	-2,77	-0,69	33
10. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,73	0,79	0,06	8
11. Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	> 1	0,36	0,26	-0,10	-28
12. Показник фінансового левориджу	< 0,25	0,013	0,014	0,002	14
13. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,85-0,90	0,270	0,211	-0,059	-22

Отже, в порівнянні з попереднім роком у звітному році відбулися значні погіршення. Активи на підприємстві не можуть перетворюватися у ліквідні кошти. Збільшення запасів призводить до уповільнення оборотності обігових коштів, в умовах інфляції – до залучення дорогих кредитів, що зменшує платоспроможність підприємства. Тобто підприємство є фінансово не стабільним.

Пропонуємо проаналізувати ліквідність досліджуваного підприємства, яка показує швидкість трансформації активів у грошові кошти. Всі розрахунки зведемо до табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Оцінка ліквідності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показники	Норматив	Попередній рік	Звітний рік
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	>1	0,29	0,30
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	0,14	0,18
Частка оборотних активів в загальній сумі активів	за планом	0,27	0,29
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	≥ 1	0,21	0,08

Загальний коефіцієнт покриття протягом аналізованого періоду має сталу тенденцію до збільшення. Це свідчить про недостатність у підприємства обігових коштів для погашення боргів протягом року. Що підтверджує коефіцієнт швидкої ліквідності. Він становить: у звітному періоді – 0,18, а у попередньому – 0,14. Цей коефіцієнт свідчить про те скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості у звітному році склало 0,08. Що говорить, про нездатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року.

Загалом можна зробити висновок, що підприємство в аналізованому періоді має неліквідний баланс.

Проаналізувавши інвестиційну привабливість, за такими показниками, як рентабельність, фінансова стійкість та ліквідність, можемо сказати, що у звітному періоді ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має низьку інвестиційну

привабливість. Це обумовлено тим, що підприємство у звітному році має чистий збиток, неліквідний баланс та тенденції зниження показників рентабельності.

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємств пивної промисловості, насамперед, доцільно розробити проекти щодо технічного переозброєння галузі. Пріоритетними напрямками інвестування підприємств пивоварної промисловості є інвестиції у реконструкцію діючих потужностей, оснащення сучасними технологічними ємностями, лініями розливу, холодильними установками. Це дозволить визначити розвиток підприємства шляхом розширення ефективних чи перепрофілювання малоефективних виробничих цехів із урахуванням технологічних та вартісних змін. Інвестиційні ресурси повинні спрямовуватися на забезпечення впровадження ресурсозберігаючих високоефективних технологій, що забезпечили б скорочення технологічного циклу. Для впровадження цих технологій необхідні інвестиції та модернізація основних засобів. Вирішення цих завдань щодо технологічного розвитку підприємств пивної промисловості на підприємстві передбачає залучення інвестиційних коштів, а відповідно визначення реальних джерел фінансування інвестиційних проектів [54].

РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ПОЛІПШЕННЯ ІСНУЮЧОГО СТАНУ ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

3.1. Розробка заходів щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства

Необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності підприємств є їхнє швидке технологічне оновлення, яке, у свою чергу, потребує активізації інвестиційної діяльності, спрямованої як на інноваційне забезпечення, так і на просте відтворення основних засобів господарюючих суб'єктів.

Залучення інвестиційних ресурсів виступає вагомим напрямком діяльності та розвитку підприємств харчової промисловості, зокрема пивоварної. Водночас з підвищенням рівня інвестиційної привабливості пріоритетними напрямками розвитку пивоварних підприємств є раціональне використання ресурсів підприємства, їх ефективного управління, підвищення якості виробництва пивоварної продукції. Усі ці заходи націлені на розвиток підприємств, яке має стати інвестиційно спрямованим. Однією із проблем зростання частки збиткових пивоварних підприємств є зниження інвестиційної активності та інвестиційного попиту пивної промисловості, що і зумовило проведення досліджень в даному напрямі [55].

Так як, одним з основних чинників збільшення прибутковості промислових підприємств, який доволі часто застосовується в діяльності зарубіжних фірм, є технічне переозброєння галузі та більш повне використання вторинних ресурсів та попутних продуктів, то цей досвід слід брати і вітчизняним фірмам.

Для покращення фінансового становища та підвищення інвестиційної привабливості ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має сенс ввести технологічний захід: встановлення нового танку для промивної води.

Проект допоможе зменшити витрати на воду. Вода після промивання фільтру раніше вся поступала в каналізацію, тоді як, за допомогою запропонованого заходу дана вода проходитиме через танк для відстоювання води. Далі відстояна вода повертатиметься в ємність для сирієї води, а осад знизу піде в каналізацію.

В даний час при проведенні регенерації пісочних фільтрів 27 м^3 води з останньої промивки пісочного фільтра скидається в каналізацію. При впровадженні проекту збору води після пісочних фільтрів 27 м^3 води після промивання пісочного фільтра збирається в ємності для відстоювання.

Загальний розхід води на завод у звітному році становив $731\,667 \text{ м}^3$. Промивка відбувається кожні 2000 м^3 . Тож, кількість промивок за рік складає $731\,667/2000 = 365$ разів. Проект передбачає економію 27 м^3 води за одну промивку пісочного фільтра. Тобто, за рік зекономити $27 \times 365 = 9855 \text{ м}^3$ води.

Вартість води складає $16,1$ грн за 1 м^3 . Оплата за каналізацію складає $8,9$ грн за 1 м^3 .

Після установки ємності для відстоювання буде потрібна додаткова електроенергія для її функціонування. В середньому в день витрачається 6 кВт енергій, тобто $10,1$ грн. В рік витрати на електроенергію становитимуть: $10,1 \times 365 = 3686,5$ грн.

Загальна економія води у плановому періоді складатиме: $(16,1 + 8,9) \times 9855 - 1248 = 246\,375$ грн.

Витрати на проект представлені в табл. 3.1

Таблиця 3.1

Капітальні витрати на проект

Витрати	Вартість, грн.
1	2
Демонтаж 4 існуючих пластикових технологічних вузлів відведення води з фільтрів	10600
Виготовлення і монтування нових вузлів із сталі замість демонтованих вузлів	13000
Трубопровід Ду 200 AISI 304	5230

Продовження табл.3.1

1	2
Трійник Ду 200 AISI 304	8100
Відведення Ду 200 AISI 304	16000
Фланці алюмінієві з відбортовкою Ду 200 AISI 304	15000
Монтаж колектора збору води з пісочних фільтрів до ємності збору води	13200
Труба Ду 200 AISI 304	12000
Профільна труба 100 * 50 * 3 AISI 304	9000
Лист т - 3 мм AISI 304	3000
Обойма листова Д 204 AISI 304	5300
Гільза (труба Д 320 AISI 304)	4300
Монтаж і обв'язка моноблочного насосу NB80-315 (поставка замовника)	18300
Анкерні болти М 20 * 300	800
Труба Ду 100 AISI 304	7400
Відведення н / ж Ду 100 AISI 304	8340
Монтаж трубопроводу від ємності збору води до насосу	9800
Труба Ду 100 AISI 304	12000
Відведення н / ж Ду 100 AISI 304	8000
Монтаж трубопроводу від насоса до накопичувальних ємностей	10000
Труба Д 85 AISI 304	17000
Відведення Д 85 AISI 304	15000
Труба профільна 50 * 50 * 2 AISI 304	10000
Монтаж трубопроводів для мийки СІР ємності збору води після пісочних фільтрів	12700
Трубопровід Ду 50 AISI 304	11100
Відведення Д 50 AISI 304	16700
Клапан UBC 4308 Ду 50 AISI 304	8400
Ізоляція ємності для збору води профнастилом (10 мм хвиля)	19400
Профнастил зеленого кольору хвиля 10 мм	25000

Виходячи з розрахунків, приведених в табл. 3.1, можна зробити висновок, що у проект потрібно інвестувати 350 тис. грн. Проаналізувавши витрати на

технологічний захід, далі слід оцінити ефективність капіталовкладень у представлений інвестиційний проект.

Проведений аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, а також діагностика прибутковості підприємства показали досить негативні результати.

Враховуючи таку ситуацію на підприємстві та його особливості, задля забезпечення реалізації ефективного інвестиційного управління на підприємстві в рамках організаційного заходу пропонується ввести на підприємстві постійну посаду менеджера інвестиційної діяльності, який буде підпорядковуватися директорові.

В рамках даної посади пропонується відразу впровадити алгоритм дій задля раннього виявлення необхідності залучення інвестицій підприємстві, а також систему раннього виявлення та подолання фінансової кризи, шляхом залучення інвестицій.

Введення нової посади потребує створення нового робочого місця та обладнання його всім необхідним устаткуванням. В табл. 3.2 представлено витрати на придбання необхідної нової оргтехніки, необхідні меблі є в наявності.

Таблиця 3.2

Витрати на придбання нової оргтехніки

№	Найменування	Вартість, грн.
1	2	4
1	Комп'ютер ARTLINE Business v07	5262
2	Монітор Lenovo ThinkVision E24-28	4599
3	Canon Pixma MG3640S	2699
4	Windows 10	4000
5	Послуги з встановлення та налаштування	600
ВСЬОГО		17160

Окрім витрат на обладнання також будуть витрати на заробітну плату. Виконувати обов'язки менеджера інвестиційної діяльності буде бухгалтер. В табл. 3.3 представлено витрати на заробітну плату.

Таблиця 3.3

Розрахунок місячної заробітної плати, для запропонованої посади

Працівник	Місячна заробітна плата (бухгалтера) грн	Ставка 25 %	Місячна заробітна плата (бухгалтер + менеджер інвестиційної діяльності), грн	ЄСВ (22%), грн	Річна заробітна плата, грн
Бухгалтер (менеджер інвестиційної діяльності)	8500	2125	10625	8287,5	99450

Таким чином, капітальні витрати на впровадження нової посади складуть 17160 грн., а поточні витрати – 99450 грн/рік.

Задля регулювання роботи менеджера інвестиційної діяльності та досягнення бажаних результатів найбільш оптимальних шляхом пропонується запровадити також систему раннього виявлення необхідності залучення інвестицій.

Алгоритм роботи системи раннього виявлення необхідності залучення інвестицій передбачає такі блоки заходів:

підготовчий – формування інформаційної бази;

аналітичний – обробка масиву даних;

управлінський – обґрунтування прийняття рішень, їх реалізація;

заключний – перевірка ефективності інвестиційних заходів і дієвості функціонування системи (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Алгоритм послідовних дій системи раннього виявлення необхідності залучення інвестицій на підприємстві

Реалізація всіх представлених в алгоритмі дій буде вимагати від менеджера інвестиційної діяльності високого рівня професіоналізму та глибоких знань в різних сферах діяльності підприємства.

Реалізація на практиці запропонованих заходів дозволить налагодити на підприємстві процес управління інвестиціями та зробити його ефективним. Крім того це дозволить знизити ті ризики розвитку банкрутства.

Перш ніж приступати до планування техніко-економічних показників на наступний період, слід оцінити доцільність інвестицій у запропоновані заходи.

Для оцінювання доцільності капіталовкладень використовують три основні методи. Перший з яких, це чиста приведена вартість (NPV), формула розрахунку якої приведена нижче.

$$NPV = IB + \sum_{t=1}^n \frac{ЧГП_t}{(1+i)^t} \quad (3.1)$$

де IB – загальна теперішня вартість інвестиційних витрат за проектом;

ЧГП – номінальна сума чистого грошового потоку за інвестиційним проектом в окремі інтервали часу його реалізації;

t – проміжок часу (1, ..., n);

i – ставка дисконту, обрана для даного інвестиційного проекту (20,5%).

Дисконтування – процес коригування майбутніх грошових потоків для визначення їх теперішньої вартості. Дисконтування ґрунтується на визначенні теперішньої вартості грошей та внутрішньої норми прибутковості. Методи, що не враховують вартість грошей у часі, ґрунтуються на визначенні періоду окупності та використанні облікової норми прибутковості [56].

Наступним способом оцінки ефективності інвестицій є розрахунок індексу доходності (PI). Якщо значення показника перевищує одиницю, то проект може бути прийнятий до реалізації. PI розраховується за формулою:

$$PI = \frac{ЧГП}{IB} \quad (3.2)$$

Щоб оцінити за який період часу відбудеться повернення вкладених грошей та отримання першого прибутку, використовують такий показник, як період окупності (PP). Нормативне значення – не більше 3-х років. Показник розраховується за формулою:

$$PP = \frac{IB}{ЧГП_{pr}/t} \quad (3.3)$$

де ЧГП_{pr} – середньорічна сума дисконтованого чистого грошового потоку за інвестиційним проектом;

t – проміжок часу, кількість років (1, ..., n).

Розглянемо детальний розрахунок показників ефективності проекту.

Для оцінки ефективності проведення запропонованих заходів розрахуємо перелічені вище показники. Вихідні дані наведені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Витрати на впровадження запропонованих заходів

№ з/п	Запропонований захід	Сума витрат, тис. грн.	
		Капітальні витрати	Поточні витрати
1	Впровадження посади менеджера інвестиційної діяльності	17,16	99,45
2	Встановлення нового танку для промивної води	350,0	-
РАЗОМ		367,16	99,45

Таким чином, загальна сума витрат на реалізацію запропонованих заходів складає: капітальні витрати 367,16 тис. грн., поточні витрати 99,45 тис. грн.

Проаналізуємо значення показників економічної ефективності запропонованих заходів.

Для того, щоб розрахувати чисту приведену вартість (NPV) за інвестиційним проектом, необхідно визначити грошовий потік та капітальні інвестиції.

$$\text{ЧГП} = 246\,375 \text{ грн.}$$

$$\text{ІВ} = 367\,160 \text{ тис. грн.}$$

$$r = 15\%$$

$$\text{Тоді, } NPV = -367\,160 + \frac{246\,375}{(1+0,15)^1} + \frac{246\,375}{(1+0,15)^2} = -367\,160 + 400\,534 = 33\,374$$

Оскільки $NPV > 0$, то інвестиційний проект привабливий для вкладень.

Пропоную розрахувати індекс доходності (PI) та період окупності (PP) :

$$PI = \frac{400\,534}{367\,160} = 1.1 \text{ грн/грн}$$

Оскільки $PI > 1$, то проект є вигідним так як зможе забезпечити додаткову віддачу капіталу.

$$PP = \frac{367\,160}{400\,534} = 0,92 \text{ або } 11 \text{ місяців}$$

Капітальні витрати на впровадження техніко-технологічного та економіко-організаційного заходу, а саме танку для промивної води та створення нової посади менеджера інвестиційної діяльності склали 367,16 тис.грн., а прибуток за рік 33,37. тис. грн. Даний проект прогнозовано окупається менше, ніж місяць. Індекс прибутковості склав 1,1 грн/грн, це показує нам, що за 1 витрачену гривню, ми отримуємо 1 гривню 10 копійок прибутку. Проекти окупаються трохи більше ніж за 11 місяців.

Чинники які впливають на зміну доходу з танку для промивної води: погодні умови, зміни у розмірі комунальних тарифів, на зміну доходу від впровадження нової посади – розмір мінімальної заробітної плати.

Отже, впровадження запропонованих проектів є доцільним та вигідними для підприємства. Збільшиться ефективність використання матеріальних ресурсів, це спричинить зменшення кількості матеріальних витрат. Стан та використання основних засобів покращиться. Тож, запропонований захід допоможе підприємству підвищити свою прибутковість та зміцнити привабливість інвесторів.

3.2. Планування діяльності підприємства з урахуванням запропонованих заходів

В умовах економічного спаду й жорсткої конкурентної боротьби обійтися без планування стає неможливо. Недооцінка планування діяльності підприємств призводить до економічних прорахунків. Більшість підприємств не мають чіткої методики фінансового планування і тому не можуть якісно планувати, контролювати й управляти фінансовими ресурсами навіть протягом короткотермінового періоду, що призводить до невизначеності майбутнього фінансового стану та збільшує ризик неплатоспроможності.

Після оцінки ефективності запропонованих заходів, сплануємо основні техніко-економічні показники діяльності ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»,

зادля підтвердження економічної обґрунтованості доцільності їх практичного впровадження.

Пропоную для початку, спрогнозувати чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн. на наступний рік, одним з поширених засобів прогнозування є побудова ліній тренду засобами MS Excel на основі точкової діаграми за фактичними даними минулих періодів

Для визначення достовірності прогнозу використовують значення коефіцієнта детермінації. Коефіцієнт детермінації (R^2) – статистичний показник, що використовується в статистичних моделях як міра залежності варіації залежної змінної від варіації незалежних змінних. Вказує наскільки отримані спостереження підтверджують модель. Значення коефіцієнта детермінації змінюється від 0 до 1. За шкалою Чеддока модель вважається адекватною, якщо значення цього коефіцієнта $\geq 0,7$. Чим ближче значення до одиниці, тим точніше обрана модель відображати тенденцію розвитку [57].

У даній роботі ми будемо проводити прогноз чистого доходу від реалізованої продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» на наступний рік.

Вхідними даними для прогнозування показника на плановий рік будуть чисті доходи підприємства за останні 5 років (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Аналіз реалізованої продукції ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» у плановому періоді

Показник	Попередній рік	Плановий рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Товарна продукція, тис.грн	6 676 193	7 196 936	520 743	7,8

Реалізована продукція, тис.грн	6 687 261	7 252 188	575 995	8,6
--------------------------------	-----------	-----------	---------	-----

Проаналізувавши різні види лінії тренду, можемо прийти до висновку, що для прогнозування доходу для ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» слід обрати лінійну лінію тренду, для прогнозу, оскільки рівень апроксимації дорівнює 0,901 (рис.3.2.)

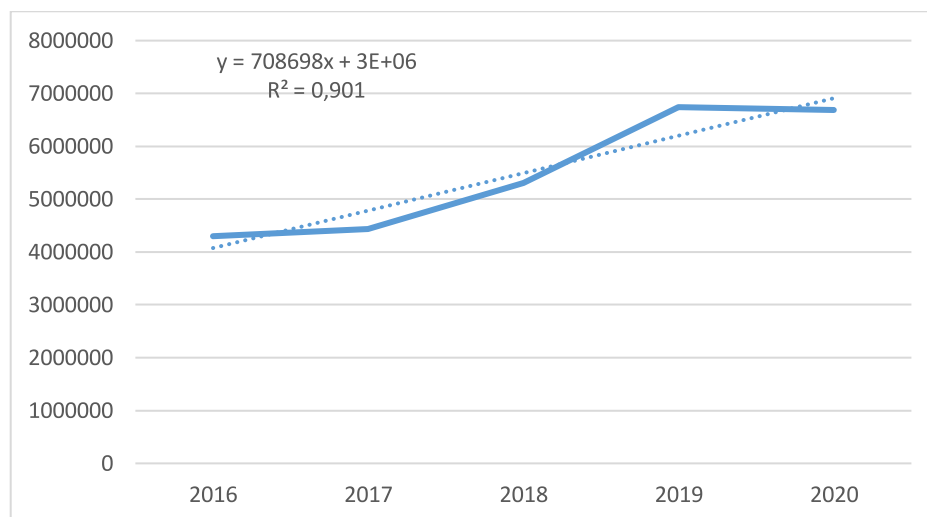

Рис.3.2. Лінійна модель лінії тренду

Використовуючи функцію лінії тренду, було проведено розрахунок планового показника чистого доходу від реалізації продукції для підприємства, який за побудованою моделлю складатиме 7 252 188 тис. грн у плановому періоді.

Для того щоб, зменшити витрати води на підприємстві було запропоновано встановлення танку для промивання води.

При розрахунку суми амортизаційних відрахувань враховувалося, що строк експлуатації обладнання 5 років (як мінімально допустимий строк корисного використання за ст.145 Податкового кодексу). Амортизацію нараховуємо прямим методом.

В табл. 3.6. наведено розрахунок витрат на амортизацію основних засобів.

Таблиця 3.6

Розрахунок витрат на амортизацію основних засобів

Назва обладнання	Показники
------------------	-----------

	Строк корисного використання	Первісна вартість, грн.	Амортизаційні відрахування в рік, грн.	Амортизаційні відрахування в місяць, грн.
Танк для промивання води	5	350 000	70 000	5 833,33

Таким чином, за рахунок придбання нового обладнання збільшиться середньорічна вартість ОВЗ, що вплине на зміну показників фондівдачі та фондмісткості. Проведемо розрахунок цих показників у плановому періоді (табл. 3.7.)

Таблиця 3.7

Аналіз ефективності використання основних засобів у плановому періоді

Показник	Факт	План	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	6687261	7252188	564927	8,4
Середньорічна вартість ОВЗ, тис. грн.	3171060	3521060	350 000	11
Фондовіддача, грн./грн.	2,11	2,06	-0,05	-2.4
Фондомісткість, грн./грн.	0,47	0,48	0,01	2,13

Отримані результати свідчать про те, що в плановому періоді очікується зростання середньорічної вартості основних засобів на 6,5 %, що пов'язано з купівлею нового обладнання. Враховуючи очікуване зростання чистого доходу від реалізації на 8,4 %, фондівдача знизиться у періоді на 2,4 %, а фондмісткість відповідно зросте на 2,13 %.

В рамках організаційного заходу пропонується ввести на підприємстві постійну посаду менеджера інвестиційної діяльності. З додаванням ще одного працівника, фонд оплати праці збільшиться згідно за даними в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Фонд оплати праці у плановому році

Працівник	Кількість осіб	Місячна заробітна плата, грн.	Місячна заробітна плата з ЕСВ (22%), грн.	Річна заробітна плата працівника, грн.
Бухгалтер (менеджер інвестиційної діяльності)	1	10 625	8 287,5	99 450
Всього ФОП річний, тис.грн:				187 844,45

Таким чином, реалізація запропонованого проекту передбачає включення в штат персоналу підприємства одного працівника, що вплине на незначну зміну показників продуктивності праці та фондоозброєності.

Проведемо планування звіту про фінансові результати з урахуванням розробленого проекту. Планування представлено в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Звіт про фінансові результати у плановому періоді

ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА»

Показник	Звітний рік	Плановий рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6687261	7252188	564927,0	8,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4684879	4928492	243613	5,2
Валовий:				

прибуток	2002382	2323696	321314	16
збиток				
Інші операційні доходи				
Адміністративні витрати, тис. грн.	410640	431172	20532,0	5,0
Витрати на збут, тис. грн.	1859779	1956487,5	96708,5	5,2
Інші операційні витрати, тис. грн.	58274	55943	-58274,0	-4,0

Продовження табл.3.9.

1	2	3	4	5
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток				
збиток	309312	119906	-429218	-61,2
Фінансові доходи	39512	41487,6	1975,6	5,0
Фінансові витрати	314212	329922,6	15710,6	5,0
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток				
збиток	601011	251504	-349507	-58,1
Витрати з податку на прибуток	107967	45270	-62696	-58,1
Чистий фінансовий результат:				
прибуток				
збиток	493044	206234	-286810	-58,2

На основі розрахованих даних зробимо висновок про те, що реалізація проекту спричинить за собою зменшення розміру чистого збитку підприємства на 286 810 тис. грн за рік, а це майже 60 %.

ВИСНОВКИ

В результаті виконання дипломної роботи було систематизовано теоретико-методичні підходи до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість підприємства». Дослідження показало, що більшість вчених трактують «інвестиційну привабливість» як багаторівневу інтегральну характеристику сукупності економічних, фінансових, виробничих та організаційних аспектів оцінки підприємства, які повинні відповідати вимогам потенційних інвесторів та забезпечує позитивний ефект від вкладень, яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі.

Проаналізовано та визначено методи оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства. На практиці сьогодні застосовуються два методи. Перший метод – інтегральна оцінка інвестиційної привабливості затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. За другим методом, оцінки інвестиційної привабливості, здійснюється рейтингова оцінка підприємства на основі даних фінансової звітності, показників фінансової стійкості, рентабельності та ліквідності.

Здійснено аналіз техніко-економічних показників, на підставі ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА». Це підприємство є лідером галузі пивоваріння, займає велику долю ринку, має налагоджену систему якості виробництва.

Із розрахунків бачимо, що в порівнянні з попереднім роком у звітному році відбулися незначні погіршення. Збільшення запасів

призводить до уповільнення оборотності обігових коштів, в умовах інфляції – до залучення дорогих кредитів, що зменшує платоспроможність підприємства. Тобто підприємство є фінансово не стабільним.

Також було проаналізовано техніко-економічний стан підприємства. Товарна продукція у звітному році відносно попереднього року зменшилась на 63 013 тис. грн. або на 0,9 %, що говорить про підвищення собівартості продукції. Зниження фондівіддачі на 19,3 % обумовлене збільшенням середньорічної вартості ОЗ на 22 %, а фондомісткість навпаки зросла на 24 %, що говорить про неефективне використання основних засобів. На підприємстві фондоозброєність збільшилась, а отже позитивний вплив на фондоозброєність зробило зниження чисельності працівників організації.

Матеріальні витрати в цілому зменшились на 16 798 тис.грн або на 0,5 %. При цьому зросли відрахування на соціальні заходи на 17,5 % і збільшились витрати на оплату праці на 19 574 тис. грн. У звітному періоді матеріаловіддача зменшилась на 4,8 %, що показує спад ефективності використання матеріалів і зменшення випуску продукції з кожної гривні матеріальних ресурсів. А матеріалоємність збільшилась на 5,1 %.

Аналізуючи інвестиційну привабливість, за методом комплексної оцінки показників фінансового стану підприємства, бачимо, що рентабельність від операційної та господарської діяльності є негативною, це досить погано, тобто слід вживати заходи для покращення цих показників. Рентабельність виробничих витрат на достатньому рівні, але має тенденцію до зменшення, у звітному році складає 42,7 %, а це на 6 % менше, ніж у попередньому році. Рентабельність реалізованої продукції є дуже високою і має тенденції до збільшення, тоді як рентабельність продажів має дуже низький рівень, це сталося тому що у попередньому і звітному роках приватне акціонерне товариство працювало у збиток.

Отже, проаналізувавши інвестиційну привабливість, за такими показниками, як фінансова стійкість, рентабельність та ліквідність, можемо сказати, що у звітному періоді ПРАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС УКРАЇНА» має

низьку інвестиційну привабливість. Це обумовлено тим, що підприємство у звітному році має чистий збиток, неліквідний баланс та тенденції зниження показників рентабельності.

В роботі узагальнені напрями покращення інвестиційної привабливості та загалом інвестиційної активності. Підвищення інвестиційної привабливості може бути як наслідком прямого покращення показників, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості персоналу, що в кінцевому рахунку призведе до покращення фінансових показників. Саме визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості реально характеризує поточний стан та потенціал підприємства, як для майбутніх інвесторів, так і для менеджменту компанії.

У третьому розділі було запропоновано технологічний захід та організаційно-економічний. Технологічний захід полягає в установці проміжного танку для очищення води при промивці пісочних фільтрів. Раніше при промивці фільтрів уся вода змивалася у каналізацію, але при установці проміжного танку в каналізацію піде лише осадок, тобто брудна вода, а чиста буде знову залучена у процес водопідготовки. В рамках організаційно-економічного заходу пропонується ввести на підприємстві постійну посаду менеджера інвестиційної діяльності

У результаті введення даних проектів збільшиться ефективність використання матеріальних ресурсів. Стан та використання основних засобів покращиться. Посада менеджера інвестиційної діяльності допоможе компанії вчасно помічати необхідність інвестицій та допоможе обирати правильні напрями активізації інвестиційної діяльності.

Аналіз ефективності запропонованих заходів, показав, що вони є доцільними для впровадження, оскільки NPV склав 33,74 тис.грн. Індекс прибутковості склав 1,1 грн/грн. Що свідчить про швидку окупність проекту 11 місяців. Отже, після аналізу запропонованих заходів, фінансові та економічні показники покращились, що говорить про доцільність їх

введення. Реалізація проекту спричинить за собою зменшення розміру чистого збитку підприємства на 286 810 тис. грн за рік, а це майже 60 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шевченко С.Ю. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. *Теорія інвестицій*. 2018. С.7-10.
2. Ферлій В.В. Сутність поняття «інвестиційна привабливість підприємства» та його види. *Ефективна економіка*. №7. 2010.
3. Усов М.А. Сутність інвестиційної привабливості, як напрям залучення інвестиційних ресурсів. *Ефективна економіка*. №8. 2018.
4. Буднікова Ю.В., Таряник О.М. Сучасні тенденції інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2011. №2. С. 125-128.
5. Білик В. В. Сутність інвестицій та наукові підходи до інвестиційної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 2(2). С. 112-115.
6. Строкович Г.В. Вибір стратегії інвестування підприємств : автореф. дис. ... канд. економ. наук. Харків, 1999. 20 с.
7. Світлична Ю. О. Правова сутність поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. *Форум права*. 2017. № 2. С. 112-116.
8. Задорожна Я.Є. Підвищення інвестиційної привабливості підприємництва як напрямок залучення інвестиційних ресурсів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. №2. С. 32-35.
9. Інвестування: підручник/ Валірунова Л.С. та Козакова О.Б: Волтерс Клівер, 2010. 448 с.

10. Пирог О.В. Науково-методичні засади оцінки і регулювання інвестиційної діяльності в промисловому секторі регіону: автореф. дис. ... канд. економ. наук. Дніпропетровськ, 2005. 21 с.
11. Руснак Н.О. Конкурентна свідомість. *Конкуренція*. 2003. №1. С.56-57.
12. Гайдучький А.П. Методологічні аспекти інвестиційної привабливості економіки. *Регіональна економіка*. 2004. №4. С 81-86.
13. Макарій Н.П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств. *Економіст*. 2001. №10. С. 52-56.
14. Нападовська І.В. Теоретичні та методичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості України. *Вісник ДонДует*. 2005. № 4 (28). С. 81-86.
15. Донцов С.С. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства шляхом аналізу надійності його цінних паперів. *Фінансовий менеджмент*. 2003. №3. С.78-84.
16. Супрун С.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств. *Фінанси України*. 2003. №4. С.82-87.
17. Крейніна М.Н. Аналіз фінансового стану та інвестиційної привабливості акціонерних товариств у промисловості, будівництві та торгівлі. *Діло та Сервіс*. 1994. 256 с.
18. Скалюк Р.В., Лоїк О.І. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. *Економічні науки*. 2016. №1. С.115-122.
19. Чорна Л.О. Результативна стратегія досягнення інвестиційної привабливості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. №24. С.4-6.
20. Мархайчук М.М. Аналіз методик оцінювання інвестиційної привабливості в контексті інноваційного розвитку підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. №4. С. 330-336.
21. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. *Ефективна економіка*. 2013. №6.
22. Рзаєв Г.І. Методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. №1. С.141-149.

23. Козяр Н.О. Теоретичні підходи до трактування сутності категорії «інвестиційна привабливість» у сільському господарстві. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 66-72
24. Семенчук Л.І., Мороз С.О. Інвестиційна привабливість підприємства та методи її оцінювання. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. № 11. С.898-901.
25. Стріжакова А.В., Белік К.О. Методи оцінки інвестиційної привабливості інноваційних підприємств. *Економічні науки*. 2016. №7. С.198-201.
26. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: посібник – К.: Кондор, 2003. 358с.
27. Роганова Г.О. Інвестиційна привабливість підприємств : сутність, фактори впливу, методичні підходи. *Інтернаціональний журнал інноваційних технологій в економіці*. 2019. №4 (24). С. 28-34.
28. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : посібник – Київ: ЦУЛ, 2003. 376с.
29. Наказ № 22 від 23.02.1998 Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій». *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 21.
30. Оцінка інвестиційної привабливості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/>.
31. Ситник О.В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємств та її характеристики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №23. С.127-130.
32. Петренко І.П. Екологічні інвестиції та джерела їх фінансування в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент*. 2018. № 32. С. 62-68.
33. Збалансована система показників [Електронний ресурс]. – Режим доступу:URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/data/users/3241/import/Lecture_5_SMA.pdf

34. Шелест Я.В. Організаційні та методологічні питання обліку інвестицій. *Економіка та підприємництво: Збірник наукових праць 178 молодих вчених та аспірантів.* – К.: КНЕУ, 1997. С. 198-203.
35. Сан Інбев Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.beer.ua/uk/san-inbev/>
36. Сан Інбев Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://file.liga.net/companies/san_inbev_ukraina
37. САН ІнБев Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki>
38. Компанія Сан Інбев Україна впровадила систему управління безпекою харчових продуктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.google.com/amp/s/pivnoe-delo.info>
39. Нижник В.М. Методи оцінки впливу факторів зовнішнього середовища на бізнес процеси промислових підприємств. *Економічні науки. Економіка та менеджмент.* 2012. № 9 (2). С. 334–345.
40. Фесюк В.Л. Окремі питання теоретичних засад стратегічного аналізу підприємства. *Економічні науки.* 2009. №5. С. 185-188.
41. Протасова Л.В. Деякі теоретичні аспекти стратегічного планування діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2010. № 4. С. 216–220.
42. Решетняк Т.І. Методи аналізу зовнішнього середовища підприємства. *Функціональна економіка.* 2018. С.74-82.
43. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ. 2004. 699 с.
44. Чайковська В.П. Оцінка сучасної моделі ресурсозабезпечення підприємств машинобудівної галузі та шляхи її вдосконалення. *Ефективна економіка.* 2010. №4.
45. Череп А. В. Стратегічне планування і управління : навч. посіб. / А. В. Череп, А. В. Сучков. – К. : Кондор. 2011. 334 с.

46. Поняття ефективності праці. Соціальне та економічне значення її підвищення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://buklib.net/books/25837/>

47. Про затвердження Положення(стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://zakon.help/law/z0288-00>

48. Оцінка ефективності використання основних засобів. Напрямки підвищення їх використання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://pidruchniki.com/1652020547496/ekonomika/otsinka_efektivnosti_vikoristannya_osnovnih_zasobiv_napryamki_pidvischennya_efektivnosti_vikoristannya

49. Про затвердження Положення(стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

50. Класифікація витрат за економічними елементами та статтями калькуляції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Economics/10_kravchuk.doc.htm

51. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г. В. Савицька. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Знання. 2005. 662 с

52. Фінансові результати діяльності підприємства: поняття і види прибутку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/21947/73

53. Ліквідність підприємства : аналіз показників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/22064/

54. Носова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства. *Стратегічні пріоритети*. 2007. С. 120-126.

55. Носова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства. *Стратегічні пріоритети*. 2007. С. 120-126.

56. Методи оцінювання доцільності капіталовкладень. URL: <https://finadmin.com/ua/fnansovij-menedzhment/53-metodi-ocznyuvannya-doczlnost-kaptalovkladen.html>

57. Коефіцієнт детермінації [Електронний ресурс]. – Режим доступу:URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/>

ДОДАТКИ

Звіт про фінансові результати

Додаток А

Актив	Примітки	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Нематеріальні активи	11	19 921	9 946
Основні засоби	10,12	2 966 578	3 375 542
Довгострокові фінансові інвестиції:		0	0
інші фінансові інвестиції	13	32	32
Довгострокова дебіторська заборгованість		109	78
Відстрочені податкові активи	9	291 103	320 184
Усього за розділом I		3 277 743	3 705 782
II. Оборотні активи			
Запаси	14	651 181	623 941
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	16	290 608	422 572
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	16		
за виданими авансами		102 359	71 811
з бюджетом		4 913	5 849
у тому числі з податку на прибуток		4 913	5 849
Інша поточна дебіторська заборгованість	16	26 279	56 825
Грошові кошти та їх еквіваленти	17	143 160	276 833
Інші оборотні активи		22 412	77 170
Усього за розділом II		1 240 912	1 535 001
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс		4 518 655	5 240 783
Капітал та зобов'язання		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	15	95 107	95 107
Капітал у дооцінках		0	352 802
Додатковий капітал		0	0
Резервний капітал		31 448	31 448
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		103 660	(382 399)
Вилучений капітал		(39)	0
Усього за розділом I		230 176	96 958
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Довгострокові забезпечення виплат персоналу		5 348	5 331
Довгострокові зобов'язання за фінансовою орендою		124 542	79 051
Усього за розділом II		129 890	84 382
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	13.2	825 800	1 155 000

Продовження додатку А

Пасив	Примітки	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Поточна заборгованість:	13.3		
за товари, роботи, послуги		2 413 246	2 324 228
за розрахунками з бюджетом		118 333	190 667
Заборгованість по заробітній платі та податках, пов'язаних з виплатою заробітної плати		57 357	56 248
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	13.3	61 516	33 916
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками		733	733
Інші поточні зобов'язання	13.3	681 604	1 298 651
Усього за розділом III.		4 158 589	5 059 443
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0	0
Баланс		4 518 655	5 240 783

Додаток Б

Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

Стаття	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8.1	6 687 261	6 741 388
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8.6	(4 684 879)	(4 633 649)
Валовий:			
прибуток		2 002 382	2 107 739
Інші операційні доходи	8.2		79 074
Адміністративні витрати	8.5	(410 640)	(427 567)
Витрати на збут	8.5	(1 859 779)	(1 716 471)
Інші операційні витрати	8.2	(58 274)	
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
збиток		(309 312)	44 268
Фінансові доходи	8.3	39 512	7 921
Фінансові витрати	8.4	(314 212)	(160 733)
Фінансовий результат до оподаткування:			
збиток		(601 011)	(110 037)
Витрати з податку на прибуток	9	107 967	22 419
Чистий фінансовий результат:			
збиток		(493 044)	(87 618)
Звіт про інший сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів		438 258	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів			
Накопичені курсові різниці			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств			
Інший сукупний дохід			-
Інший сукупний дохід до оподаткування		438 258	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		(78 886)	
Інший сукупний дохід після оподаткування		359 372	-
Сукупний дохід		(133 672)	(87 618)

Додаток В

Звіт про рух грошових коштів (прямий метод)

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Надходження від:		
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9 753 764	10 112 239
Інші надходження	142 760	136 234
Витрачання на оплату:		
Товарів (робіт, послуг)	(6 978 655)	(7 083 557)
Праці	(450 031)	(408 195)
Відрахувань на соціальні заходи	(118 632)	(100 595)
Зобов'язань з податків і зборів	(1 762 285)	(1 642 564)
Інші витрачання	(434 952)	(354 218)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	151 970	659 344
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності		
Надходження від реалізації:		
фінансових інвестицій		
необоротних активів	63 918	121 515
Витрачання на придбання:		
фінансових інвестицій		
необоротних активів	(859 438)	(1 410 949)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(795 520)	(1 289 434)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Надходження від:		
Власного капіталу	454	
Отримання позик	4 494 747	1 868 418
Витрачання на:		
Викуп власних акцій		(503)
Погашення позик	3 700 800	1 189 200
Інші платежі	20 233	10 300
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	774 168	689 015
Чистий рух коштів за звітний період	130 618	58 925
Залишок коштів на початок року	143 160	85 898
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3 055	(1 663)
Залишок коштів на кінець року	276 833	143 160